

ТУРИЗМ

УДК 338.48

ЧИННИКИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ТУРИСТИЧНІ НАПРЯМКИ: ОГЛЯД АКТУАЛЬНИХ СПОВІЩЕНЬ УРЯДОВИХ ПОРТАЛІВ КРАЇН СВІТУ

Р. В. Болотюк

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, група ТУР-21,
навчально-науковий інститут агроєкології та землеустрою

Науковий керівник – ст. викладач М. С. Яковишина

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті зроблено огляд ризиків подорожей та рекомендацій для туристів. Названі країни, які не рекомендувані для відвідування. Щодо країн, які можуть бути не рекомендувані для відвідування, це може залежати від різних факторів, таких як політична нестабільність, терористична активність, епідеміологічні загрози або природні лиха.

Ключові слова: туризм, ризики, медичний туризм, туристична дестинація, туристичні напрямки, водорості саргасум.

The article provides an overview of travel risks and recommendations for tourists. Named countries are not recommended for visiting. Regarding countries that may not be recommended for visiting, this may depend on various factors such as political instability, terrorist activity, epidemiological threats or natural disasters.

Keywords: tourism, risks, medical tourism, tourist destination, tourist destinations, sargassum algae.

Департаменти безпеки країн світу та організації з охорони здоров'я випускають різні повідомлення та оголошення для туристів щодо потенційних ризиків, пов'язаних з безпекою та здоров'ям. Огляд цих повідомлень може допомогти туристам у плануванні своїх подорожей та прийнятті розумних рішень.

Ризики у туризмі окремі автори класифікують за різними критеріями. Проте, майже усі виокремлюють наступні: політична нестабільність у туристичних дестинаціях, природно-екологічна ситуація, неналежне виконання зобов'язань перевізниками, туроператорами, загальноєкономічний стан як у країні проживання туриста, так і в країнах відпочинку. Вагомий внесок у дослідження проблеми ризиків туристичної діяльності зробили В. Ф. Кифяк, В. В. Гуменюк, М. С. Клапків, О. М. Ляшенко, Н. І. Машина, Т. М. Ореховська, В. С. Романов, М. В. Тяжова, Л. П. Шматько та ін.

Мета дослідження – проаналізувати чинники негативного впливу на туристичні напрямки та зробити огляд актуальних сповіщень про ризики для туристів на урядових порталах країн світу

На урядовому сайті Канади розроблена сторінка Travel Advice and Advisories (Поради та рекомендації для подорожей) – офіційне джерело актуальної інформації, яке допомагає безпечно мандрувати та ухвалювати зважені рішення щодо подорожі до окремих дестинацій. На цій сторінці усі ризики для подорожуючих згруповані за чотирма рівнями та відповідними рекомендаціями до них: «Дотримуйтесь звичайних заходів безпеки» (зелений рівень) – під час подорожі варто дотримуватись звичайних заходів обережності, як і в Канаді; «Будьте дуже обережні» (жовтий рівень) – у країні існують окремі проблеми з

безпекою або ситуація може швидко змінитися, подорожуючим завжди варто бути дуже обережними, стежити за місцевими ЗМІ та виконувати вказівки місцевої влади; «Уникайте несуттєвих подорожей» (помаранчевий рівень) – безпека подорожуючого може бути під загрозою, варто подумати про свою потребу в поїзді до певної країни (території чи регіону), якщо мандрівник вже знаходиться у даній країні, то йому варто подумати про від'їзд; «Уникайте всіх подорожей» (червоний рівень) – не потрібно подорожувати до даної країни, території чи регіону, оскільки особиста безпека піддається великому ризику, якщо мандрівник вже у цій країні, то йому варто подумати про те, щоб виїхати, якщо це безпечно. Доречно підкреслити, що останні два рівні ризиків (помаранчевий і червоний) є офіційними рекомендаціями уряду Канади для подорожей і видаються, коли безпека та захист канадців, які подорожують або проживають у країні чи регіоні, можуть бути під загрозою [2].

На сайті Центрів з контролю та профілактики захворювань (Centers for Disease Control and Prevention), який є національним агентством охорони здоров'я Сполучених Штатів Америки, розроблена сторінка Travel Health Notices (повідомлення про здоров'я під час подорожей), яка містить сповіщення від Департаменту державної безпеки США та інформує мандрівників і медичних працівників про спалахи захворювань, стихійні лиха, терористичну небезпеку у країнах світу. Усі ризики на цій сторінці розбиті на три групи: зелений «Watch Level 1» – дотримуватись звичайних заходів безпеки, жовтий «Alert Level 2» – дотримуватись посиленних заходів безпеки, червоний «Warning Level 3» – уникати подорожей [1].

Серед ризиків зеленого рівня більшості урядових порталів країн світу варто назвати збільшення кількості випадків на захворювання на кір, лихоманку Денге (Мексика), дифтерію, малярію (Нігерія, Коста Ріка) тощо.

Прикладом ризиків для подорожей з групи жовтого рівня небезпеки може бути повідомлення про небезпеку подорожей медичного туризму до міста Матаморос у Мексиці – з січня 2023 року були виявлені у американських туристів кілька випадків грибкових інфекцій після медичних процедур. До даної групи ризиків також входять спалахи малярії, жовтої лихоманки тощо [1].

У групі червоного рівня небезпеки серед ризиків варто назвати політичну нестабільність у країнах, загрозу тероризму тощо. Країни, nereкомендовані для відвідування: Венесуела, Сирія, Росія, Північна Корея, Лівія, Іран, Гаїті, Білорусь, Україна, Буркіна-Фасо, Ємен, Судан, Сомалі, Нігер, Малі, Центральноафриканська Республіка, Ірак, Південний Судан, Афганістан, М'янма. Для прикладу, серед небезпек, які чекають на мандрівників у Венесуелі, варто назвати збій у функціонуванні медичної інфраструктури, злочинність, громадянські заворушення, оскільки через дефіцит продовольства, води, електрики, ліків і медичних товарів посилилась гуманітарна криза, яка вразила більшу частину країни [1; 2].

Також варто підкреслити небезпеку не лише відвідування тоталітарних країн, а й планування перельоту над такими країнами. Можна навести яскравий приклад порушення Чиказької конвенції, яка встановлює принципи роботи міжнародної авіації, коли 23 травня 2021 року у Мінську (Білорусь) через неправдиве повідомлення про мінування була здійснена вимушена посадка літака авіакомпанії Ryanair, який летів з Афін до Вільнюса. За розпорядженням Олександра Лукашенка для супроводу літака в небо підняли військовий винищувач МіГ-29. Літак був майже біля кордону з Литвою, коли розвернувся і попрямував до Мінська [3]. Залучення винищувачів для перехоплення цивільних повітряних суден передбачено правилами використання повітряного простору майже всіх країн. Але, відповідно до додатків до Чиказької конвенції про міжнародну цивільну авіацію, це крайній захід, якому мають передувати менш небезпечні способи перехоплення, наприклад радіообмін, перехоплення не може при цьому створювати якісь загрози для пасажирів і екіпажу, й вдаватися до цього можна лише у разі реальної інформації, що літак використовують терористи чи сталося втручання у дії екіпажу. У випадку з Ryanair винищувач МіГ-29 супроводжував літак за відсутності достатніх для цього підстав, а урядом Лукашенка була створена загроза для усіх пасажирів літака [3].

Саме тому уряди більшості країн рекомендують відмовитись від відвідування тоталітарних держав.

Загрозу для здоров'я мандрівників можуть створювати і природні явища та стихійні лиха. Для прикладу варто навести землетруси, виверження вулканів. Бурхливе цвітіння водоростей теж може мати негативний вплив на туристичні напрямки, особливо на пляжний відпочинок. Так, нині зростає проблема масового росту водоростей *Sargassum*, які масово накопичуються на узбережжях, чим можуть вплинути на якість води та відштовхнути туристів від відпочинку на пляжах [4]. Це може створювати незручності для туристів та місцевих готелів та розважальних закладів. Розмір і масштаб проблеми залежать від конкретних місць та сезону.

Саргасові водорості не є новим явищем, але у 2023 році їх маса є найбільшою за останні роки. Історично склалося так, що більша частина саргасових водоростей збиралася в Саргасовому морі в західній частині Північної Атлантики, але з 2011 року вони розповсюдились на великі відстані на схід до Піренейського півострова в Європі та Західній Африці. Після того, як саргассум увійшов у тропіки, з достатньою кількістю сонячного світла, теплою водою та наявністю поживних речовин, він почав активно рости. Нині особливо сильно від водоростей страждають пляжі Флориди (рисунок).

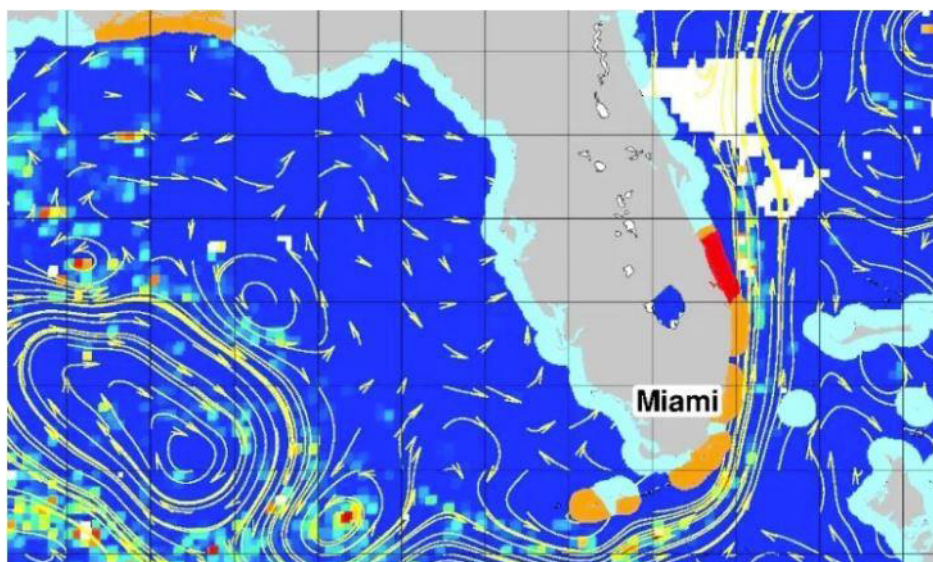

Рисунок. Схема заповнення пляжів водоростями *Sargassum*: червоний колір вказує на повне заповнення пляжів морськими водоростями, помаранчевий – значна частина берегової лінії зазнала впливу, синій вказує на рівень затоплення вище 50% [4]

Власне водорості не шкідливі для людини, але гниючий саргассум на пляжах виділяє сірководень, який може зашкодити людям із проблемами дихання [4].

Загалом, перш ніж планувати подорож, важливо ознайомитися з повідомленнями про безпеку та здоров'я відповідних організацій та оцінити ризики, пов'язані з конкретними країнами чи регіонами. Також рекомендується звернутися до офіційних джерел інформації, які надають оновлену інформацію про подорожі та безпеку.

1. Travel Health Notices. Centers for Disease Control and Prevention. URL: <https://wwwnc.cdc.gov/travel/notices> (дата звернення: 12.03.2023).
2. Travel Advice and Advisories by destinations. Government of Canada. URL: <https://travel.gc.ca/travelling/advisories> (дата звернення: 12.03.2023).
3. Примусова посадка літака Ryanair у Білорусі може бути порушенням Чиказької конвенції – ICAO. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-icao-ryanair-bilorus/31270212.html> (дата звернення: 12.03.2023).
4. Seaweed Update: Florida beaches brace for 'the bog'. URL: <https://www.floridarambler.com/environment/sargassum-seaweed-florida-beaches/> (дата звернення: 12.03.2023).